

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת מטות ♦ כד' תמוז תשע"ו ♦

עלון 211

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

רוח הדברים

בפרשת השבוע מצינו נאמר "ויקצוף משה על פקודי החיל ... החייתם כל נקבה, הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסור מעל בה' ... " (במדבר לא', יד'-טז). רבים הזמנים בחיי האדם בהם מוצא את עצמו מתחבט בקיום דרך ה' והליכה לאור התורה והחכמה האלקית, ובפרט בנושאים שאינם נמצאים מפורש בכתובים, הן בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, ובדרך כלל הוא נוטה להקל על עצמו מתוך אמירה "היכן זה כתוב", "ומי אמר שכך הם פני הדברים".

בפסוק שהובא [לעיל] נמצא דרך הכוון והוראת מחשבה הלכה למעשה כיצד עלינו לחיות בדרך הישר והטוב, ולעשות רצון בוראינו יתב"ש. הנה מצינו בדברי השל"ה הקדוש [עה"פ] "וקשה איך קצף עליהם, והא לא צוה להם ע"ז להרוג כל נקבה? ושאלתו היא על כל ענין ודבר שאינו מצוי מפורש בכתובים, והרי התורה שבכתב ובע"פ היא נצחית ושייכת לכל הדורות כולם, וממילא היות ומשתנים טבעי האדם ודרכי חיותו בכל דור ודור, ומתחדשים ענינים שלא היו כמקדם, והיא היא הנותנת את גדלות הבורא שכל דור ודור מגלה את מה שהיה זה מכבר, ואשר על כן, התורה כולה על פרד"ס פניה מחויבת שתהיה שורשים וכללים שיהיו שייכים לכל הדורות כולם, ולא תהיה כוללת בתוכה כל פרט ופרט, אלא בדרך הוראת כלל וממנו יבוא האדם להבין את פרטי הענינים ומשמעותם. ואם כן, כיצד יש להסביר את קצפו של משה רבנו ע"ה על פקודי החיל ולא ציווים? על כך מתרץ השל"ה [שם] "וי"ל שהדבר הזה נותן השכל מעצמו בלי ציווי, כאשר הן היו לבני ישראל למכשול, ומאחר שהשכל נותן, מחויב האדם להיות משכיל מעצמו". [עכ"ל] ששכל האדם ישר הוא כנאמר "לְבַד רְאָה זֶה מִצְּאֵתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יֵשֶׁר וְהֵמָּה בִקְשׁוּ חֲשֹׁבֹנוֹת רַבִּים" [קהלת ז כט], והוא שמצינו במדרש תנחומא [בראשית סימן ז] עה"פ "ויאמר ה' אלהים הן האדם" [בראשית ח] זה שאמר הכתוב לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלהים את האדם ישר (קהלת ז) לא בראו הקב"ה שנקרא צדיק וישר את האדם בצלמו אלא כדי להיות צדיק וישר כמוהו, ואם תאמר למה ברא יצר הרע שכתוב בו כי יצר לב האדם רע מנעוריו (בראשית ח) אתה אומר שהוא רע מי יוכל לעשותו טוב? אמר הקב"ה אתה עושה אותו רע". שבחוסר הרצון להתבונן היטב בהוראות כללי התורה שבכתב ושבע"פ, ונטייה להקל בכל מקום שלא נמצא מפורש הוראת המעשה, אין האדם בטבעו לוקח אחריות ומשתמש בשכלו להבין את "רוח הדברים", אלא מחפש אחר נימוקי הבל על מנת להתיר לעצמו את המשתמע מהשכל הישר בטענת לא מצינו נאמר. אשר על כן באה פרשתנו להורות דרך מוסר למען נשכיל ונלך בדרך הישר והטוב, ונשתמש בשכל הישר שנטע בנו הקב"ה על מנת להבין דבר מתוך דבר, להשתמש בכלי השכל לחיוב ולעשות רצון אבינו שבשמיים ללא כחל וסרק, למען ייטב לנו כל הימים אכ"ר.

למשפחת כיתה יב/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה יב/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות

תפילין

זמן תפילין

זמן מצוות ציצית ותפילין - במשך כל היום כולו. מי שלא הספיק ללבוש ציצית ותפילין בתפילת שחרית - ילבשם ויברך עליהם בשעה שיתפנה, עד שקיעת החמה. משקיעת החמה ועד צאת הכוכבים - ילבשם בלא ברכה, ואפילו התפלל מעריב. (ל, ה. מ"ב ז).

לכתחילה יהיה עטור בתפילין כל התפילה עד קדיש שאחרי "ובא לציון". (כה, יג. מ"ב נו).
הממהר ילבש ציצית ותפילין לפחות בזמן קריאת שמע ושמונה עשרה (כה, ד מ"ב יד). מוטב להתפלל ביחידות בתפילין, מאשר בציבור בלעדיהן (סו, מ"ב מ). מוטב להתפלל בזמן תפילה בלא ציצית ותפילין, מאשר לחכות להם ולהתפלל אחרי הזמן (כה, מ"ב יד).

ש"ת צבא ומלחמה – הרב מנחם פרל

שאלה:

אני משרת בצבא, וכידוע בט' באב יש פקודת מטכ"ל שאומרת שאפשר לא לנעול את הנעליים הצבאיות ביום הזה אלא לנעול נעליים אחרות שאינם מעור. חבריי שמשרתים איתי אינם דתיים, לא צמים וכמובן שנועלים נעליים רגילות בט' באב.
חשבתי לומר להם שהם יכולים לנעול נעליים שאינם מעור ביום הזה, ולמרות שזה לא יהיה לשמה, לפחות כך הם ימנעו מהעבירה הזאת. האם נכון לומר להם או עדיף שלא?

תשובה:

שנינו בפרקי אבות: "למה קדמה 'שמע' ל'והיה אם שמוע'?" - אלא כדי שיקבלו עליו עול מלכות שמים תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצוות", היינו דווקא שיש לקיים את המצוות מתוך מגמה לקיים רצון ה', עול מלכות שמים, ולא במעשה טכני, שערכו העצמי נמוך. מה גם שבימינו נעליים רבות שאינן עשויות עור נוחות יותר מנעלי העור הצבאיות, ולא ברור שיוצאים בכך ידי חובת האיסור לנעול נעלי עור בתשעה באב.

מספרים על הראי"ה

"אתה הכרת את הרב קוק? דע לך, הוא היה קדוש. הוא לא היה שייך לתקופה שלנו, ולא הבינו אותו טוב. בוודאי שר' יוסף רשאי לפטר אותך. אני הייתי עושה אותו דבר". "

(הרב יוסף שלום אלישיב)

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד

יו"ל ע"י כיתה יב/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט כל הזכויות שמורות